

Sygn. akt IV P 83/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu IV Wydział Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Alicja Lisiecka
Ławnicy:	b/ł
Protokolant:	st. sekr. sądowy Małgorzata Stanisz

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2018 r. w Inowrocławiu

sprawy z powództwa **P. S.**

przeciwko **M. L.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.000,00 zł (dziewięć tysięcy złotych 00/100) netto tytułem kary umownej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 maja 2018 r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałej części powództwo oddala,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.650,00 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR Alicja Lisiecka

Sygn. akt IV 83/18

UZASADNIENIE

Powód P. S., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Wydawnictwo (...), w pozwie z dnia 2 maja 2018r. skierowanym przeciwko M. L. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 9.000,00zł. wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 8 maja 2018r. do dnia zapłaty, a to tytułem kary umownej przewidzianej w § 4 zawartej przez strony przedwstępnej umowy o pracę z dnia 3 stycznia 2018r. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych(k. 2-3).

Uzasadniając swoje żądanie P. S. podał, że w związku z przewidywanym odejściem pracownika - maszynisty offsetowego, poszukiwał na jego miejsce innego wykwalifikowanego pracownika i w tym celu czynił w miejscowym środowisku drukarskim stosowne rozpytywania. W dniu 3 stycznia 2018r. do powoda zgłosił się, posiadający stosowne kwalifikacje, pozwany M. L.. W wyniku negocjacji ustalono, iż pozwany podejmie u powoda zatrudnienie na stanowisku maszynisty maszyn offsetowych za wynagrodzeniem zasadniczym wynoszącym na początku 3.000,00zł.

netto miesięcznie. Z uwagi na przekonanie pozwanego, iż jego dotychczasowy pracodawca - Drukarnia (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa w I. nie wyrazi zgody na rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron, M. L., aby mieć pewność i gwarancję, że po upływie okresu wypowiedzenia w Drukarni (...), zostanie zatrudniony przez P. S., zaproponował powodowi zawarcie przedwstępnej umowy o pracę. Powód przystał na propozycje pozwanego i w dniu 3 stycznia 2018r strony zawarły przedwstępną umowę o pracę. Z uwagi na obowiązujący pozwanego w Drukarni (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa w (...) -miesięczny okres wypowiedzenia, P. S. i M. L. w § 3 ustalili, że przyrzeczona umowa o pracę zostanie zawarta w dniu 1 maja 2018r. lub wcześniej. Jednocześnie strony, na wniosek pozwanego, w § 4 umowy przedwstępnej, postanowiły, że w przypadku, gdyby nie doszło do zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę, strona uchylająca się zobowiązana będzie zapłacić drugiej stronie karę umowną w wysokości 300% umówionego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, w terminie 7 dni od daty określonej w § 3 umowy przedwstępnej wraz z odsetkami. Powód, będąc przekonany, iż pozwany podejmie u niego pracę, zaniechał dalszego poszukiwania maszynisty offsetowego i odmawiał tego zatrudnienia innym zgłaszającym się osobom. M. L. zmienił jednak zdanie i w piśmie z dnia 5 lutego 2018r. poinformował powoda, że uchyla się od zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę i że nie przystąpi do jej zawarcia. W odpowiedzi P. S. pismem z dnia 9 marca 2018r. wezwał pozwanego do zapłaty wynikającej z przedwstępnej umowy o pracę kary umownej w kwocie 9.000,00zł. Pozwany odmówił zapłaty, w piśmie z dnia 14 marca 2018r. podnosząc, iż zawarta przez strony przedwstępna umowa o pracę narusza zasady wolności pracy i zasady współżycia społecznego. Powód uznał, iż powoływanie się przez pozwanego na zasady współżycia społecznego w sytuacji, gdy zarówno umowa przedwstępna, jak i jej konkretne postanowienia, w tym to dotyczące kary umownej, zostały zawarte z inicjatywy M. L. jest bezzasadne i stąd też niniejszy proces.

Postanowieniem z dnia 6 lipca 2018r.(k. 13) Sąd- na podstawie art. 183⁸ § 1 i 3 k.p.c.- skierował strony do mediacji, która wobec negatywnego stanowiska strony powodowej(k. 15) okazała się bezskuteczna (k. 16).

Pozwany M. L. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew z dnia 6 sierpnia 2018r.(k. 24-28) strona pozwana podniosła zarzut:

- 1) uchylenia się od zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę,
- 2) braku istotnych warunków przyszłej umowy o pracę w umowie przedwstępnej,
- 3) naruszenia zasad prawa pracy poprzez jego nadużycie polegające na obciążeniu pozwanego karą umowną,
- 4) brak szkody po stronie powoda P. S..

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, że pochopnie podpisał przedwstępną umowę o pracę, bez głębszej analizy jej braków i potencjalnych skutków, która w konsekwencji okazała się dla niego mniej korzystna od umowy o pracę u dotychczasowego pracodawcy -Drukarni (...) Sp. z o.o. sp. k. w I., gdzie M. L. od dnia 1 czerwca 2016r. jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony i od dnia 1 stycznia 2018r. otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 3.300,00zł. brutto miesięczne oraz miesięczne premie. Dalej, nie kwestionując zgodności samej przedwstępnej umowy o pracę z zasadami prawa pracy, pozwany stwierdził, iż wątpliwe w swojej skuteczności jest zamieszczenie w tego rodzaju umowie o pracę zastrzeżenia o karze umownej, jako regulacji sprzecznej z zasadą swobody nawiązania stosunku pracy i wyboru pracodawcy. Wskazał także, iż przedmiotowa umowa przedwstępna jest wadliwa, gdyż nie zawiera wszystkich istotnych postanowień przyrzeczonej umowy o pracę, a mianowicie: miejsca wykonywania pracy oraz wynagrodzenia za pracę ze wskazaniem wszystkich składników wynagrodzenia, co otwiera pracownikowi drogę do uchylenia się od zawarcia umowy o pracę, z czego też pozwany in casu korzysta. Z ostrożności pozwany podniósł również, iż określona w umowie wysokość kary umownej jest rażąco wygórowana i wprowadza nierównowagę stron umowy. Kara umowna stanowiąca 300% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego pozwanego jest dla M. L. ciężarem, którego poniesienie może spowodować spiralę zadłużenia i utrudnienia w realizacji uzasadnionych potrzeb życiowych pozwanego. W ocenie strony pozwanej wysokość kary umownej powinna być

miarkowana w granicach ujemnego interesu umownego, który jest swoistym rodzajem szkody poniesionej przez powoda przez to, że liczył on na zawarcie z pozwanym przyrzeczonej umowy o pracę.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód P. S. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Wydawnictwo (...) z siedzibą w (...), gmina D., zaś zakład produkcyjny, w którym odbywa się cały proces technologiczny związany z drukowaniem materiałów oraz obsługą maszyn poligraficznych mieści się w K., oddalonej o kilka kilometrów od centrum dzielnicy I.

(bezsporne)

Jesienią 2017r., w związku z przewidywanym odejściem z pracy maszynisty offsetowego, powód rozpoczął poszukiwania -na jego miejsce- innego wykwalifikowanego pracownika. Czynił to w drodze rozpytania w miejscowym środowisku drukarskim. Jeden z pracowników powoda polecił mu zatrudnionego u konkurencji- w Drukarni (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa w I.- pozwanego M. L..

Podczas spotkania stron, które odbyło się pod koniec roku 2017r. w K., powód i pozwany nie doszli do porozumienia.

Do negocjacji powrócili w pierwszych dniach stycznia 2018r. Odbyły się one, podobnie jak wcześniej, w biurze powoda na terenie zakładu produkcyjnego w K.. Pozwany, zatrudniony u dotychczasowego pracodawcy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na pełen etat, za wynagrodzeniem zasadniczym wynoszącym (...) netto miesięcznie oraz otrzymujący co miesiąc premię podwyższającą uzyskiwany przez pozwanego dochód do kwoty (...) netto miesięcznie, poszukiwał pracy lepiej płatnej, aczkolwiek również świadczonej na czas nieokreślony.

(dowód- przesłuchanie powoda P. S. - k. 34-35, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:07:28-00:26:48, przesłuchanie pozwanego M. L.- k. 35-36, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:26:48-00:50:20)

Ostatecznie w dniu 3 stycznia 2018r. pozwany wyraził zgodę na zatrudnienie u powoda, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku maszynista offsetowy, za wynagrodzeniem zasadniczym wynoszącym (...) netto miesięcznie. Pozwany pracę na rzecz powoda wykonywać miał w zakładzie poligraficznym znajdującym się w K..

Strony ustaliły, że pozostałe składniki wynagrodzenia będą wypłacane pozwanemu zgodnie z obowiązującym u powoda Regulaminem wynagradzania, choć wówczas- w dniu 3 stycznia 2018r.- powód powyższego regulaminu pozwanemu nie okazywał, a pozwany jego treścią nie był w ogóle zainteresowany.

Podczas prowadzonych rozmów powód wyjaśnił pozwanemu kwestię premii. Wskazał, że zatrudniony u niego pracownik ma możliwość otrzymania ze strony pracodawcy premii uznaniowej, która zależy od jakości świadczonej przez pracownika pracy i braku jakichkolwiek reklamacji pochodzących od klientów drukarni.

(dowód- przesłuchanie powoda P. S. - k. 34-35, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:07:28-00:26:48, przesłuchanie pozwanego M. L.- k. 35-36, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:26:48-00:50:20)

Z uwagi na obowiązujący pozwanego w Drukarni (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa w (...) -miesięczny okres wypowiedzenia, a także by mieć pewność, że powód zatrudni pozwanego na ustalonych warunkach, M. L. zaproponował P. S. zawarcie pisemnej, przedwstępnej umowy o pracę, która dodatkowo zawierałaby zastrzeżenie kary umownej dla strony, która uchyliłaby się od zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę.

Powód na propozycję pozwanego przystał i z Internetu pobrał gotowy już druk przedwstępnej umowy o pracę. Wymagała ona ręcznego wypełnienia miejsc wykropkowanych, a dotyczących: daty i miejsca zawarcia umowy, stron umowy i ich adresów, rodzaju przyrzeczonej umowy o pracę, stanowiska, na jakim pozwany miał zostać zatrudniony, umówionego wymiaru czasu pracy i wynagrodzenia zasadniczego oraz terminu zawarcia umowy przyrzeczonej, co też strony uczyniły.

Składająca się z 5 paragrafów przedwstępna umowa o pracę w § 4 stanowiła, że „W przypadku gdyby nie doszło do zawarcia umowy o pracę strona uchylająca się obowiązana jest do zapłaty kary umownej w wysokości 300% umówionego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w terminie 7 dni od daty określonej w § 3 wraz z odsetkami”. Przewidziana wysokość kary umownej, odpowiadająca trzykrotności ustalonego przez strony, wynagrodzenia zasadniczego, figurowała już na pozyskanym przez P. S. druku i została przyjęta do wiadomości oraz zaakceptowana, jako satysfakcjonująca, zarówno przez powoda, jak i przez pozwanego.

Strony przedwstępną umowę o pracę podpisały w dniu 3 stycznia 2018r.

(dowód - przedwstępna umowa o pracę z dnia 3.01.2018r.-k. 6, przesłuchanie powoda P. S. - k. 34-35, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:07:28-00:26:48, przesłuchanie pozwanego M. L.- k. 35-36, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:26:48-00:50:20)

Powód, będąc przekonany, iż pozwany po upływie okresu wypowiedzenia w Drukarni (...), w terminie określonym w przedwstępnej umowie o pracę z dnia 3 stycznia 2018r., podejmie u niego zatrudnienie, zaniechał dalszych poszukiwań operatora maszyn offsetowych.

(dowód- przesłuchanie powoda P. S. - k. 34-35, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:07:28-00:26:48)

W styczniu 2018r. w Drukarni (...) Sp. z o.o. sp. k. w I., nastąpiły podwyżki wynagrodzeń, a M. L. doszedł do wniosku, iż woli kontynuować pracę u dotychczasowego pracodawcy. Od dnia 1 stycznia 2018r. jako maszynista offsetowy w Drukarni (...) zarabia (...). brutto, co miesiąc otrzymuje także premię w nieustalanej wysokości.

W związku z powyższym, pismem z dnia 5 lutego 2018r. pozwany M. L. poinformował powoda P. S., że uchyła się od zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę i że nie przystąpi do jej zawarcia.

(dowód- pismo pozwanego z dnia 5.02.2018r.-k. 7, przesłuchanie powoda P. S. - k. 34-35, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:07:28-00:26:48, przesłuchanie pozwanego M. L.- k. 35-36, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:26:48-00:50:20)

W odpowiedzi powód, pismem z dnia 9 marca 2018r., wezwał pozwanego do zapłaty wynikającej z przedwstępnej umowy o pracę kary umownej w kwocie 9.000,00zł.

(dowód -pismo powoda z dnia 9.03.2018r.-k. 8)

Pozwany M. L. podjął próby polubownego zaspokojenia roszczeń powoda wynikających z przedmiotowej kary umownej poprzez zapłatę na jego rzecz kwoty niższej niż określone w umowie 300% umówionego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, jednak bezskutecznie. M. L. w jego poczynaniach wspierał Prezes Drukarni (...) Sp. z o.o. sp. k. w I.-A. C., który w rozmowie telefonicznej z powodem zapewnił, że pokryje koszty przedmiotowej kary umownej. Ostatecznie pozwany w piśmie z dnia 14 marca 2018r. odmówił zapłaty kary umownej, podnosząc, iż zawarta przez strony przedwstępna umowa o pracę narusza zasady wolności pracy i zasady współzycia społecznego.

Na rozprawie w dniu 22 października 2018r., podczas przesłuchania w charakterze strony, pozwany stwierdził, że nie jest już pewien czy Prezes A. C. dotrzyma danego słowa i w razie niekorzystnego dla pozwanego wyroku Sądu, poniesie koszty związane z zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda karą umowną.

(dowód - przesłuchanie powoda P. S. - k. 34-35, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:07:28-00:26:48, przesłuchanie pozwanego M. L.- k. 35-36, e-protokół z dnia 22.10.2018r.-min. 00:26:48-00:50:20)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej przywołanych, zaprezentowanych przez strony i zgromadzonych w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwości żadna ze stron postępowania nie kwestionowała. Dodatkowo Sąd ustalając stan faktyczny analizowanej sprawy oparł się na dowodzie z przesłuchania stron-powoda P. S. i pozwanego M. L..

Sąd dał wiarę zeznaniom stron, bowiem w kwestiach istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy były one logiczne, spójne, uzupełniały się wzajemnie, znajdowały też potwierdzenie w zebranych w sprawie dowodach z dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było usprawiedliwione tak co do zasady, jak i co do wysokości i jako takie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona pozwana- w ocenie Sądu-przyjęła dość nieporadną linię obrony, sama- w ustalonym wyżej stanie faktycznym- nie będąc przekonaną o słuszności zgłoszonych zarzutów. Sąd nie mógł oprzeć się wrażeniu, iż pozwany M. L. doskonale zdawał sobie sprawę z ciążącej na nim odpowiedzialności za niezawarcie przyrzeczonej umowy o pracę oraz wynikającego stąd obowiązku zapłaty na rzecz powoda uregulowanej w § 4 kary umownej, jednak nieco naiwnie przypuszczał, iż uda mu się tego uniknąć. Zastrzeżona w umowie przedwstępnej, zaproponowana nie przez kogo innego, tylko przez pozwanego, zaakceptowana przez obie strony, kara umowna w wysokości nie mniejszej i nie większej jak 300% umówionego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, odpowiadała pozwanemu dopóty, dopóki on sam nie został do jej zapłaty zobowiązany.

Skoro jednak spór znalazł swój finał w Sądzie, a pozwany by uwolnić się od obowiązku dokonania na rzecz powoda zapłaty kary umownej w wysokości 9.000,00zł. podniósł kilka zarzutów, zatem obowiązkiem Sądu było się do nich odnieść oraz dokonać oceny ich trafności.

Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa w całości wskazał na :

- 1) uchylenie się od zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę,
- 2) brak istotnych warunków przyszłej umowy o pracę w umowie przedwstępnej,
- 3) naruszenie zasad prawa pracy poprzez jego nadużycie polegające na obciążeniu pozwanego karą umowną,
- 4) brak szkody po stronie powodowej.

Zdaniem Sądu wszystkie w/wym. zarzuty okazały się chybione.

Przedwstępna umowa o pracę stanowi szczególnego rodzaju umowę obligacyjną, którą przygotowuje się wówczas, gdy w danej chwili zawarcie umowy o pracę jest niemożliwe, a na podstawie której jedna lub dwie strony zobowiązują się do zawarcia w przyszłości umowy o pracę. Instytucja ta nie jest znana przepisom prawa pracy, jednakże poprzez art. 300 k.p. w zw. z art. 389-390 k.c. jej stosowanie jest jak najbardziej dopuszczalne w stosunkach pracy.

W odniesieniu do treści umowy przedwstępnej ustawodawca ograniczył się do lakonicznego stwierdzenia, że powinny w niej zostać zawarte istotne postanowienia umowy przyrzeczonej. Klasycznym podziałem elementów treści czynności prawnych jest podział na: tzw. *essentialia negotii*, *naturalia negotii* i *accidentalia negotii*.

Essentialia negotii stanowią elementy przedmiotowo istotne umowy, którymi są cechy określone przez ustawodawcę, pozwalające zakwalifikować konkretne czynności prawne do typów czynności prawnych wyróżnionych ustawowo.

Naturalia negotii, jako elementy nieistotne, przedstawiają konsekwencje prawne dokonania konkretnego typu czynności prawnej, a ponadto ich wyraźne określenie w treści umowy nie jest konieczne, gdyż skutki te nastąpią niezależnie od treści umowy, z uwagi na ich określenie drogą ustawową.

Accidentalia negotii określane są z kolei jako elementy dodatkowe, których sprecyzowanie przez strony jest warunkiem sine qua non do wywołania przez nie zamierzonych konsekwencji prawnych.

Ustawowe przesłanki ważności zobowiązania zdefiniować można na podstawie art.353 k.c. W świetle tego przepisu consensus stron musi dotyczyć trzech elementów: określenia stron, struktury zobowiązania, a zwłaszcza rodzaju zobowiązania każdej ze stron oraz relacji poszczególnych zobowiązań stron oraz indywidualizację przedmiotu świadczenia. Prawo cywilne wyznacza więc zakres treści czynności prawnych, ustanawiając elementy konieczne każdej umowy, czyli takie składniki treści umowy, które są niezbędne dla powstania stosunku prawnego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt analizowanej sprawy rozpatrywanej w kontekście przepisów prawa pracy- w ocenie Sądu- należy stwierdzić, iż elementami koniecznymi umowy przyrzeczonej, zawartymi w przedwstępnej umowie o pracę są: określenie jej stron, zawarcie zobowiązania do nawiązania w przyszłości umowy o pracę, termin rozpoczęcia pracy, wynagrodzenie za pracę oraz rodzaj pracy, jaki ma być wykonywany w drodze przyrzeczonej umowy o pracę. Jest to minimalna treść umowy przedwstępnej, wymagana dla jej ważnego zawarcia. Umowa sprecyzowana w powyższy sposób –zdaniami Sądu- wywoła skutki zamierzone przez strony właściwe dla umowy przedwstępnej o pracę, a zwłaszcza zwiąże je węzłem obligacyjnym, przyznając w ten sposób wszystkie roszczenia z nim związane.

W związku z powyższym nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut strony pozwanej, iż przedmiotowa umowa przedwstępna jest wadliwa, gdyż nie zawiera wszystkich istotnych postanowień przyrzeczonej umowy o pracę, a konkretnie miejsca wykonywania pracy oraz wynagrodzenia za pracę ze wskazaniem wszystkich składników wynagrodzenia.

W tym miejscu wypada podkreślić, iż pozwany bardzo dobrze wiedział, gdzie pracę na rzecz powoda będzie wykonywał- w zakładzie produkcyjnym w K., sam to przyznał podczas przesłuchania w charakterze strony na rozprawie w dniu 22 października 2018r. Dziwi więc stanowisko prezentowane w odpowiedzi na pozew, jakoby M. L. powziął wątpliwość czy miejscem wykonywania pracy rzeczywiście będzie zakład poligraficzny strony powodowej mieszczący się w K., czy miejscowość (...), w gminie D., gdzie mieści się wyłącznie siedziba firmy powoda, odpowiadająca miejscu zamieszkania P. S..

Jeśli chodzi o kolejną rzekomą wadliwość umowy przedwstępnej, która miałaby otwierać pozwanemu drogę do uchylenia się od zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę, a mianowicie brak wskazania wynagrodzenia za pracę obejmującego wszystkie składniki wynagrodzenia, to -w ocenie Sądu- wymagane jest, aby przedwstępna umowa o pracę w swojej treści zawierała postanowienia dotyczące wynagrodzenia za pracę, które przysługiwać będzie pracownikowi, gdyż wynika to z samej istoty stosunku pracy. Wynagrodzenie pracownika powinno odpowiadać rodzajowi wykonywanej pracy, jej ilości i jakości. Może ono być wskazane wyraźnie co do kwoty w umowie przedwstępnej, mogą być również przedstawione podstawy umożliwiające jego określenie, np. poprzez wskazanie układu zbiorowego, którym objęty zostanie pracownik z chwilą zawarcia umowy przyrzeczonej. Zdaniem Sądu wystarczające jest wskazanie w umowie przedwstępnej- tak, jak w przedmiotowej sprawie- wynagrodzenia zasadniczego albowiem precyzyjne określenie co najmniej wysokości wynagrodzenia zasadniczego na etapie zawierania przedwstępnej umowy o pracę jest o tyle istotne, że umożliwia pracownikowi zorientowanie się, jakie warunki pracy i płacy będą go dotyczyć z chwilą nawiązania stosunku pracy z przyszłym pracodawcą.

W przedmiotowej sprawie pozwany w momencie zawierania z powodem umowy przedwstępnej miał pełną świadomość wysokości wynagrodzenia zasadniczego, które otrzymałby w przyszłości z racji zatrudnienia u powoda na stanowisku maszynisty offsetowego, co znalazło swoje potwierdzenie w §2 umowy z dnia 3 stycznia 2018r., dodatkowo poinformowany został przez powoda o możliwości otrzymania premii uznaniowej, a do pozostałych składników wynagrodzenia odsyłał pozwanego wspomniany w umowie przedwstępnej Regulamin wynagradzania obowiązujący u P. S..

Reasumując- przedwstępna umowa o pracę z dnia 3 stycznia 2018r. została sformułowana prawidłowo, a skoro pozwany uchylił się od zawarcia przyrzeczonej umowy o pracę, to tym samym naraził się na konieczność zapłaty na rzecz powoda ustalonej kary umownej.

W tym miejscu należy podkreślić, iż absolutnie nie może być mowy o naruszeniu in casu zasad prawa pracy poprzez jego nadużycie polegające na obciążeniu M. L. karą umowną, gdyż z zasady swobody umów wynika dopuszczalność zastrzeżenia przez strony przedwstępnej umowy o pracę dodatkowych postanowień umownych. Stanowią one wspomniane wcześniej *accidentalia negotii* tej umowy. Postanowienia tego typu mają wpływ na trwałość więzi pomiędzy stronami umowy przedwstępnej, służą również zabezpieczeniu jej wykonania. Jedną z najczęściej stosowanych klauzul dodatkowych jest zastrzeżenie w umowie przedwstępnej analizowanej kary umownej. W przedwstępnej umowie o pracę wyznaczenie przez strony kary umownej pozwala na umowne określenie zakresu odszkodowania w przypadku uchylenia się przez którąkolwiek ze stron od zawarcia umowy przyrzeczonej. W przypadku zaistnienia takiej okoliczności strona poszkodowana będzie zobowiązana jedynie do wykazania, iż druga strona uchyliła się od zawarcia umowy przyrzeczonej o pracę oraz że w umowie przedwstępnej została określona kara umowna. Strona poszkodowana nie jest zatem zobowiązana do wykazywania szkody, co wynika z art. 484 § 1 k.c., gdyż jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, dla wierzyciela już samo niewykonanie zobowiązania stanowi szkodę. A zatem niewykonanie zobowiązania wynikającego z przedwstępnej umowy o pracę, jakim jest zawarcie umowy przyrzeczonej o pracę, skutkuje zaktualizowaniem się obowiązku zapłaty przedmiotowej kary, na co już Sąd zwracał uwagę wcześniej w czynionych rozważaniach prawnych. Zaletą kary umownej jest to, iż nie jest ona uzależniona od faktycznej wysokości poniesionej szkody, lecz wyłącznie od tego, w jakiej wysokości została zastrzeżona przez strony umowy. Ponadto dłużnik będzie zobowiązany do zapłaty kary umownej jedynie w sytuacji, gdy niewykonanie zobowiązania zostało przez niego zawinione.

W przedmiotowej sprawie to pozwany uchylił się od zawarcia umowy przyrzeczonej i w związku z powyższym zmuszony jest wypełnić obowiązek wynikający z § 4 przedwstępnej umowy o pracę z dnia 3 stycznia 2018r. poprzez zapłatę umówionej kary umownej, a kwestia czy na skutek uchylenia się pozwanego od zawarcia umowy przyrzeczonej, powód P. S. poniósł szkodę i w jakiej wysokości, dla rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu nie miała żadnego znaczenia.

Na końcu pozwany podniósł, iż określona przez strony wysokość kary umownej, stanowiąca 300% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego pozwanego, jest rażąco wygórowana, wprowadza nierównowagę stron umowy i jest ciężarem, którego poniesienie może spowodować spiralę zadłużenia i utrudnienia w realizacji uzasadnionych potrzeb życiowych pozwanego.

Maksymalna wysokość kary umownej w przypadku umowy przedwstępnej o pracę nie została określona. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny i judykatury nie powinna przekraczać wartości samego świadczenia, którego spełnienie instytucja ta zabezpiecza. W uzasadnionych przypadkach, wyznaczonych przez art. 484 § 2 k.c., dopuszczalne jest miarkowanie kary umownej. Przez wzgląd na charakter umowy przedwstępnej o pracę, która ma celu doprowadzenie do nawiązania stosunku pracy w drodze umowy o pracę, mającej charakter świadczenia niepodzielnego, nie jest możliwe częściowe wykonanie tego zobowiązania. Dlatego też zmniejszenie kary umownej w stosunku pracy nastąpić może jedynie w przypadku rażącego wygórowania kary umownej. Jednakże zakres przedmiotowy pojęcia „rażące wygórowanie” nie jest precyzyjnie określony, ponadto Sąd, rozpoznając wniosek dłużnika o obniżenia ustalonej wcześniej kary umownej, zobowiązany jest uwzględnić stopień winy dłużnika, ewentualne przyczynienie się wierzyciela do nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania, a ponadto cel, jaki przyświecał stronom przy zastrzeżeniu kary umownej w danej wysokości, a więc ocenić rażąco wygórowanie kary umownej w świetle indywidualnych okoliczności sprawy.

W analizowanej sprawie- w ocenie Sądu – o rażącym wygórowaniu ustalonej w przedwstępnej umowie o pracę z dnia 3 stycznia 2018r. kary umownej nie może być mowy. Jest rzeczą jasną i pozostającą poza sporem, iż powód i pozwany zgodnie i z pełną świadomością, więcej- na wyraźny wniosek M. L., ustalili i zawarli w umowie przedwstępnej z dnia 3 stycznia 2018r. postanowienie przewidujące karę umowną w takiej, a nie innej wysokości, tj. w wysokości

300% umówionego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Choć tak, jak wskazano maksymalna wysokość kary umownej nie została określona, to –zdaniami Sądu- nie powinna przekraczać, podobnie jak odszkodowanie uregulowane w art. 300 k.p. z zw. z art. 390 § 1 k.c., kwoty trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę na stanowisku objętym umową przedwstępną. Wypowiedział się w tym przedmiocie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 kwietnia 1977r., I PZP 5/77, OSNC 1977/10/180, a Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni ten pogląd podziela. Skoro ustalenia stron sporu dotyczące wysokości zastrzeżonej kary umownej nie odbiegają od przyjętych w orzecznictwie reguł, zatem –zdaniami Sądu- nie było podstaw, aby obecnie sięgać do art. 484 § 2 k.c. i zmniejszyć karę umowną, do zapłaty której zobowiązany jest pozwany, jako rażąco wygórowaną, co też mając na uwadze Sąd – na podstawie przywołanych wyżej przepisów- orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Sąd uznał za bezpodstawne domaganie się przez powoda zasądzenia kwoty należności głównej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 maja 2018r., gdyż w §4 umowy przedwstępnej z dnia 3 stycznia 2018r. strony przewidziały, iż w przypadku gdyby nie doszło do zawarcia umowy o pracę, strona uchylająca się obowiązana jest do zapłaty kary umownej w wysokości 300% umówionego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w terminie 7 dni od daty określonej w § 3 wraz z odsetkami, zaś z § 3 wynika, że termin zawarcia umowy o pracę ustala się na dzień 1 maja 2018r. lub wcześniejszy. Odsetek za czas opóźnienia wierzyciel może żądać, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego- gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie był oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Skoro umowa przyrzeczona miała być zawarta najpóźniej do dnia 1 maja 2018r., a pozwany od jej zawarcia bezpodstawnie uchylił się, zatem ustalony przez strony 7-dniowy termin na zapłatę kary umownej upłynął z dniem 8 maja 2018r., a to oznacza, iż odsetki za opóźnienie mogły być naliczone dopiero od dnia 9 maja 2018r. i dlatego też Sąd zasądził – na podstawie art. 476 k.c.- odsetki ustawowe za opóźnienie od należności głównej właśnie od dnia 9 maja 2018r. do dnia zapłaty, w pozostałej zaś części powództwo o zapłatę odsetek jako bezzasadne oddalił, o czym orzekł w punkcie 2 wyroku.

W punkcie 3 wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu, a to zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art.98 k.p.c.

Strona pozwana jako przegrywająca proces w całości jest zobowiązana do zwrotu wygrywającemu powodowi kwoty 1.350,00zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie §9 ust. 1 pkt 2 w zw. z §2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804), a także opłaty od pozwu w kwocie 300,00zł. w myśl art. 28 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych(Dz.U 2016, poz. 623 z póź.zm.).

I., dnia 16.11.2018r.

SSR Alicja Lisiecka